

2LO_Historia i społeczeństwo_ 20.04_24.04

T_ PRACA ZE ŹRÓDŁAMI- ĆWICZENIA

Wykonaj polecenia na podstawie tekstu źródłowego.

Deklaracja praw Wirginii¹ z 12 czerwca 1776 r.

Art. 2. Wszelka władza znajduje się w rękach ludu, a tym samym od ludu pochodzi. Urzędnicy są mandatariuszami i sługami ludu, i w każdym momencie są wobec niego odpowiedzialni.

Art. 3. Rządy tworzy się, lub też powinno się tworzyć, dla wspólnej korzyści, ochrony i bezpieczeństwa ludu, narodu lub społeczności; najlepszą spośród rozmaitych rodzajów i form rządu jest ta, która zdolna jest zapewnić najwyższy stopień szczęścia i bezpieczeństwa oraz najskuteczniej chroniona jest przed ryzykiem złego rządzenia. W przypadku uznania jakichkolwiek rządów za nieodpowiedni lub sprzeczny z powyższymi celami, większość społeczności ma niepodważalne, niezbywalne i nieodwołalne prawo dokonania reformy, zmiany lub likwidacji tych rządów w sposób uważany za najbardziej sprzyjający dobru publicznemu.

Art. 4. Żadnemu człowiekowi czy też grupie ludzi nie przysługują wyłączne czy też odrębne korzyści lub przywileje przyznawane przez społeczność, chyba że przyznaje się je przez wzgląd na zasługi dla społeczności; podobnie jak przywileje te nie podlegają dziedziczeniu, tak samo nie może być dziedziczna godność urzędnika, ustawodawcy lub sędziego.

Art. 5. Władza ustawodawcza i wykonawcza państwa powinna być oddzielna i odrębna od władzy sądowniczej; by zaś członkowie dwóch pierwszych władz powstrzymywali się od gnębienia ludu, powinni znać i dzielić z nim jego brzemię. Należy ich zatem po określonym czasie służby zdjąć z urzędu publicznego, by powrócili do swego pierwotnego otoczenia, zaś zwolnione w ten sposób stanowiska zapełniać drogą częstych, pewnych i regularnych wyborów, w których możliwe lub też niemożliwe – zależnie od przepisów prawa – byłoby ponowne wybranie na te same urzędy wszystkich lub też części uprzednio je pełniących osób.

Art. 6. Wybory członków ciała przedstawicielskiego powinny być wolne. Prawa wyborcze powinni posiadać wszyscy ludzie [mężczyźni] potrafiący wystarczająco wykazać swą trwałą wspólnotę interesów ze społecznością oraz przynależność do niej; osób takich nie wolno obciążać podatkami czy też pozbawiać ich własności na cele publiczne bez zgody ich samych lub ich przedstawicieli wybranych w powyższy sposób, ani też wiązać ich jakkolwiek ustawą, na którą nie wyrazili zgody w podobny sposób dla dobra ogółu.

¹ Deklaracja praw Wirginii była świadectwem uniezależnienia się jednej z brytyjskich kolonii w Ameryce od władz metropolii. Stała się podstawą dla opracowania aktu w sprawie wszystkich 13 kolonii, ogłoszonego 4 lipca 1776 r. w Filadelfii.

Źródło: http://www.hfhrpol.waw.pl/pliki/Deklaracja_Praw_Wirginii.pdf [dostęp: 25.01.2014].

Konstytucja francuska z 3 września 1791 r.

O władzach publicznych

Art. 1. Władza zwierzchnia jest jedna, niepodzielna, niezbywalna i nie podlegająca przedawnieniu. Należy ona do Narodu [...].

Art. 2. Naród, będący jedynym źródłem władzy, sprawuje ją tylko przez delegację. Ustrój francuski jest reprezentacyjny: reprezentantami są Ciała Ustawodawcze i Król.

Art. 3. Władza ustawodawcza jest delegowana Zgromadzeniu Narodowemu, złożonemu z reprezentantów wybranych swobodnie na określony czas przez Lud. [...]

Art. 4. Rząd jest monarchiczny: władza wykonawcza jest delegowana Królowi i jest pod jego powagą sprawowana przez ministrów i innych odpowiedzialnych urzędników [...].

Art. 5. Władza sądowa jest delegowana sędziom wybieranym na określony czas przez Lud.

[...] Zebranie się reprezentantów w Ustawodawczym Zgromadzeniu Narodowym

[...] *Art. 7. Reprezentanci Narodu są nietykalni; nie będą mogli być ścigani, oskarżani i sądzeni za to, co powiedzą, napiszą lub zdziałają przy wykonywaniu swych funkcji poselskich.*

[...] *O godności królewskiej, regencji i ministrach*

[...] *Art. 2. Osoba Króla jest nietykalna i święta. Jego jedyny tytuł brzmi: Król Francuzów.*

Art. 3. Nie ma we Francji autorytetu wyższego ponad Ustawę. Król rządzi na mocy Ustawy i jedynie w jej imieniu może wymagać posłuszeństwa.

Źródło: *Wiek XIX. Teksty źródłowe*, oprac. G. Chomicki, L. Śliwa, Kraków 2001, s. 32–36.

1. Podkreśl w tekstach sformułowania nawiązujące do poglądów Johna Locke'a.

2. Zapisz w tabeli numery artykułów odnoszących się do wskazanych zasad ustrojowych, a następnie wyjaśnij znaczenie każdej z nich.

	Zasada trójpodziału władzy	Zasada przedstawicielstwa	Zasada suwerenności ludu
artykuły <i>Deklaracji praw Wirginii</i>			
artykuły konstytucji francuskiej			
wyjaśnienie			

3. Podaj przy wymienionych nazwach krajów tytuły innych dokumentów z drugiej połowy XVIII w., które miały podobne założenia jak *Deklaracja praw Wirginii*.

Stany Zjednoczone –
Francja –

4. Wymień dwie różnice ustrojowe pomiędzy Wirginią w 1776 r. a Francją w 1791 r.

-
-

5. Wyjaśnij, w jaki sposób w przywołanych pismach została uregulowana kwestia odpowiedzialności reprezentantów narodu.

.....
.....
.....
.....
.....

6. Rozważ, czy współcześni urzędnicy państwowi i parlamentarzyści również powinni mieć przywileje, które zapisano w obu tekstach. Uzasadnij swoje stanowisko.

.....
.....
.....
.....
.....

Proszę kontynuować prowadzenie zeszytu przedmiotowego. Zadania proszę przesłać do sprawdzenia. Termin 29.04.